

Vastaus Jouko Varjoselle

MARKKU OLLIKAINEN

Jouko Varjonen on tyytymätön kirja-arvosteluuni "Vihdoinkin selvyyttä Vuotosvyyhteen" (KAK 4/1992). Pidän kirjoituksesani VATT:ssa laadittua selvitystä hyvänä, koska se selkeyttää olennaisesti altaan rakentamiseen liittyvää taloudellista päätösasetelmaa. Katsoin myös, että raportin laatijoiden, *Esko Mustosen ja Esko Niskasen*, työ on hyvä esimerkki siitä, miten hyödyllinen VATT voi parhaimmillaan olla. Varjonen kiistää johtopäätökseni. Hänen mukaansa selvitys sisältää kolme aineiston käsittelyvirhettä, joista jokaisen korjaaminen olisi lisännyt altaan rakentamisen energiataloudellista kannattavuutta. *Varjonen* pitää Vuotostyöryhmän selvitystä parempana kuin VATT:n raporttia ja pyrkii kiistämään *Mustosen ja Niskasen* siihen kohdistaman kritiikin. Tämän ohella *Varjosen* työ sisältää sarkastisiksi ja ironisiksi tarkoitettuja huomautuksia tutkijoiden virheistä, joiden johdosta viisaat virkamiehet ovat joutuneet kärsimään.

Varjosen vastineeseen sisältyy kahden tason kertomus. Eksplisiittinen kritiikki kohdistuu raportin laatijoihin: työ on huono. Implisiittinen kritiikki kohdistuu minuun: kirja-arvostelu on huono, koska se pitää huonoa selvitystä hyvänä. Eksplisiittiseen kritiikkiin (aineiston käsittelyvirheistä ja muista seikoista) vastaavat raportin tekijät tässä numerossa, eikä minun

ole syytä puuttua asiaan. Heidän vastineensa vahvistaa johtopäätöstäni siitä, että VATT:n tutkimus on edelleen selkein ja asiallinen teemasta on tehty selvitys.

Koska *Varjosen* eksplisiittinen kritiikki epäonnistuu, poistuu perusta myös hänen implisiittiseltä kritiikiltään. Huomion arvoisaa onkin, että *Varjosen* vastine sivusi vain pientä osaa kirja-arvosteluani. Kritisoin VATT:n raporttia ennen muuta ympäristövaikutusten puutteellisesta käsittelystä - hyväksyen tosin sen, että aikataulusyistä *Mustonen ja Niskanen* eivät voineet selvittää teemaa tarkemmin. Näihin seikkoihin liittyvässä kritiikissä olisi *Varjosellakin* ollut omat mahdollisuutensa, mutta hän päätti olla eri mieltä kanssani myös ympäristöasioissa. Varjonen kohdistaa minuun yhden tärkeän ympäristöä sivuavan kommentin, johon olen vastauksen velkaa.

Väitin arvostelussani, että VATT:n tutkijoiden käyttämä sähkön vaihtoehtoishinta on liian korkea, koska käsitin, että hintaan oli sisällytetty ympäristötalouskomitean aikanaan hahmottama päästömaksu 20 000 mk rikkitonnilta. Varjonen korjaa kritiikkiäni näin: "Vuotostyöryhmä huomioi vaihtoehtoprojektin sähkön hinnassa kustannukset kaasupäästöjen puhdistuslaitteistosta sekä ko. laitteistojen aiheuttaman lisäyksen käyttökustannuksiin Ekono Oy:n laskelmien mukaisesti. Sen sijaan

puhdistamatta jäävien päästöjen haittoja ei sisällytetty laskelmaan, ei myöskään päästömaksuja, kuten apulaisprofessori Ollikainen kirja-arvostelussaan oletti." Varjonen on todella oikeassa: päästömaksua ei ole sisällytetty vaihtoehtoisähkön hintaan. Olin siis väärässä kritisoidessani VATT:n raportin laatijoita yliarvioivien laskelmien käytöstä. Todettakoon myös vielä, että vaikka sähkön tuottamiselle fossiilisilla polttoaineilla olisikin asetettu päästömaksu, oikein laadittu yhteiskuntataloudellinen laskelma ei voisi lukea tätä erää vaihtoehtoishintaan, koska päästömaksu on ulkoisvaikutuksia korjaava siirtosumma saastuttajilta yhteiskunnalle. Kiitoksia Varjoselle: tämä

virhe tuli korjatuksi ja raporttikin osoittautui jopa paremmaksi kuin alunperin väitinkään!

Lopuksi on vielä syytä kysyä, miksei *Varjonen* kirjoittanut itse arvostelua heti raportin ilmestymisen jälkeen. Tähän saakka VATT:n tutkimus on lähinnä yritetty vaieta kuoliaaksi, koska *Varjonen* kuten muutkin KTM:n viisaat virkamiehet ovat pitäneet paremman tietonsa muilta salassa. Täytyy lopuksi myös onnitella KAK:n toimittajia, jotka sitkeästi vaativat minua kirjoittamaan arvion VATT:n raportista. Saatiinhan keskustelu viimein liikauttamaan ja - soveltaakseni Varjosen tekstiä - lisätöitä virkamiehelle.